

HISTORIA ODKRYĆ ZŁÓŻ PIG

ODKRYCIA ZŁOŻ WĘGLA BRUNATNEGO

Węgiel brunatny na terenie Polski wydobywano już w XVII wieku, na obszarze dzisiejszego pogranicza Polski, Niemiec i Czech. Do końca XIX wieku funkcjonowało w tym rejonie ponad 100 niewielkich kopalń podziemnych, a w 1905 roku powstała pierwsza duża kopalnia odkrywkowa Herkules, funkcjonująca do dzisiaj jako Kopalnia Węgla Brunatnego Turów.

Przyjmując, że rok 1952 był początkiem poszukiwań tej kopaliny. Metody kątach prac rozwijały się w miarę pogłębiania znajomości budowy geologicznej węglonośnych lądowych osadów paleogenu i neogenu. Początkowo badania ograniczały się do rejonów znanych wystąpień tego surowca i prowadzone były przy pomocy systematycznych wierceń rozmieszczonych w regularnych siatkach lub wzdłuż linii. W latach 60. XX wieku w Państwowym Instytucie Geologicznym zaczęto stosować do tego celu także badania grawimetryczne, które bardzo zwiększyły efektywność poszukiwań, zwłaszcza złóż występujących w rowach tektonicznych. Wprowadzono również stosowanie metod geofizycznych w otworach wiertniczych, co zwiększyło dokładność danych z tych wierceń.

Ważnym elementem poszukiwań było opracowanie map prognoz występowania złóż węgla brunatnego. Powstały na podstawie analizy szeroko pojętych badań geologicznych takich jak np. stratygrafia, paleogeografia czy tektonika. Państwowy Instytut Geologiczny ma olbrzymi wkład w poznanie budowy formacji geologicznych związanych z tą kopalnią. Lista odkrytych i zbadanych złóż węgla brunatnego jest długa. Na zachodzie Polski, na obszarach nadgranicznych, wymienić należy średniej wielkości złoża pokładowe: Mosty, Gubin i Cybinka.

Na południu w zachodzie odkryto bardzo duże pokładowe złoża w Ścinawie Legnica, wchodzące w skład rozległej miocenijskiej prowincji węglonośnej na obszarze monokliny przedsudeckiej. W Polsce centralnej odkryte zostały złoża pokładowe Trzcianka oraz złoża zapadliskowe Szamotuły, Mosina, Czempin, Krzywín, Góra, Gostyń, Złoczew, Adamów, Szczerców i Bełchatów. Szereg drobnych wystąpień węgla brunatnego odkryto na Kujawach oraz Mazowszu. W rejonie łódzkim udokumentowano ich obecność na wysadzie solnym w Rogoźnie.

Główną rolę w tych odkryciach odegrali profesorowie Edward Ciuk i Marcin Piwocki wraz z zespołami, którymi kierowali. Ich praca przy poszukiwaniach i dokumentacji złóżowej znacząco zwiększyła bilans zasobów węgla brunatnego w Polsce. Przykładem tego może być Kopalnia Bełchatów, która rocznie wydobywa 40 mln ton tego surowca energetycznego. Znacząco ilość odkrytych udokumentowanych złóż (około 75) nie jest zagospodarowana.

Prof. Edward Ciuk (1909-1995).
Fot. Archiwum PIG-PIB

Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów
Fot. Archiwum KWB Bełchatów

Lignit – odmiana węgla brunatnego, neogen,
Kopalnia Turów w Turossowie.
Fot. K. Skurczyńska-Garwolińska

Pole, Bełchatów w Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów.
Fot. Fotopolska.eu

Pole eksploatacyjne w Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów.
Fot. Fot. Archiwum KWB Bełchatów